

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului

**Sprijinirea procesului de adaptare a regiunilor la schimbările
climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața
dezastrelor**

***Valentina Țapeș
Secretar de Stat pe mediu,
MADRM
Republica Moldova***

Fenomenul schimbărilor climatice

Schimbările climatice - unul din cele mai vizibile și evidente fenomene în aspect global, recunoscut prin modificările componentelor climatice, ale mediului natural, dar și cele din organizarea socială.

În pofida eforturilor mari din ultimii ani de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră (GES) la nivel global, fenomenul schimbărilor climatice persistă și va persista pe viitor.

SC reprezintă o problemă transfrontalieră care nu poate fi rezolvată doar prin luarea de măsuri la nivel național sau local. Pentru combaterea fenomenului de schimbarea climei sunt necesare eforturi globale comune, inclusiv și din partea Republicii Moldova.

Unde suntem

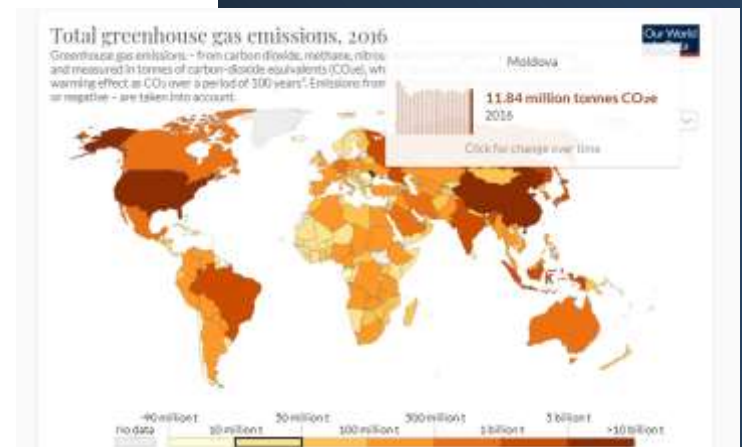
Contribuția Moldovei – 0,026%

Republica Moldova – Parte la CONUSC (1995), Protocolul de la Kyoto (2003) și Acordul de la Paris (2017)

INDC (septembrie, 2015), NDC2 (martie, 2020)

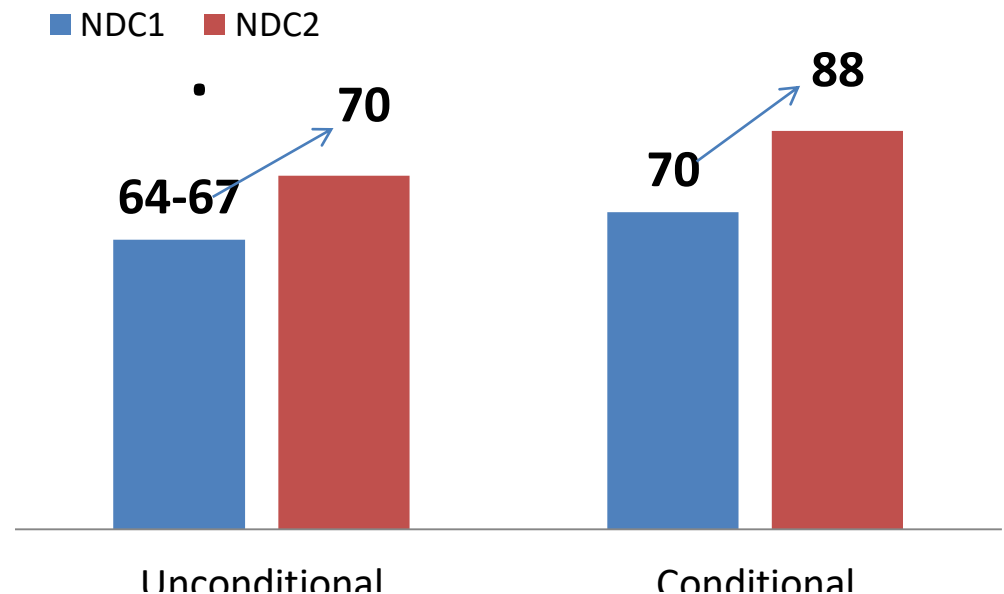
Strategia de adaptare la schimbarea climei (decembrie, 2014)

Strategia de dezvoltare cu emisii reduse pînă în 2030 (decembrie 2017)

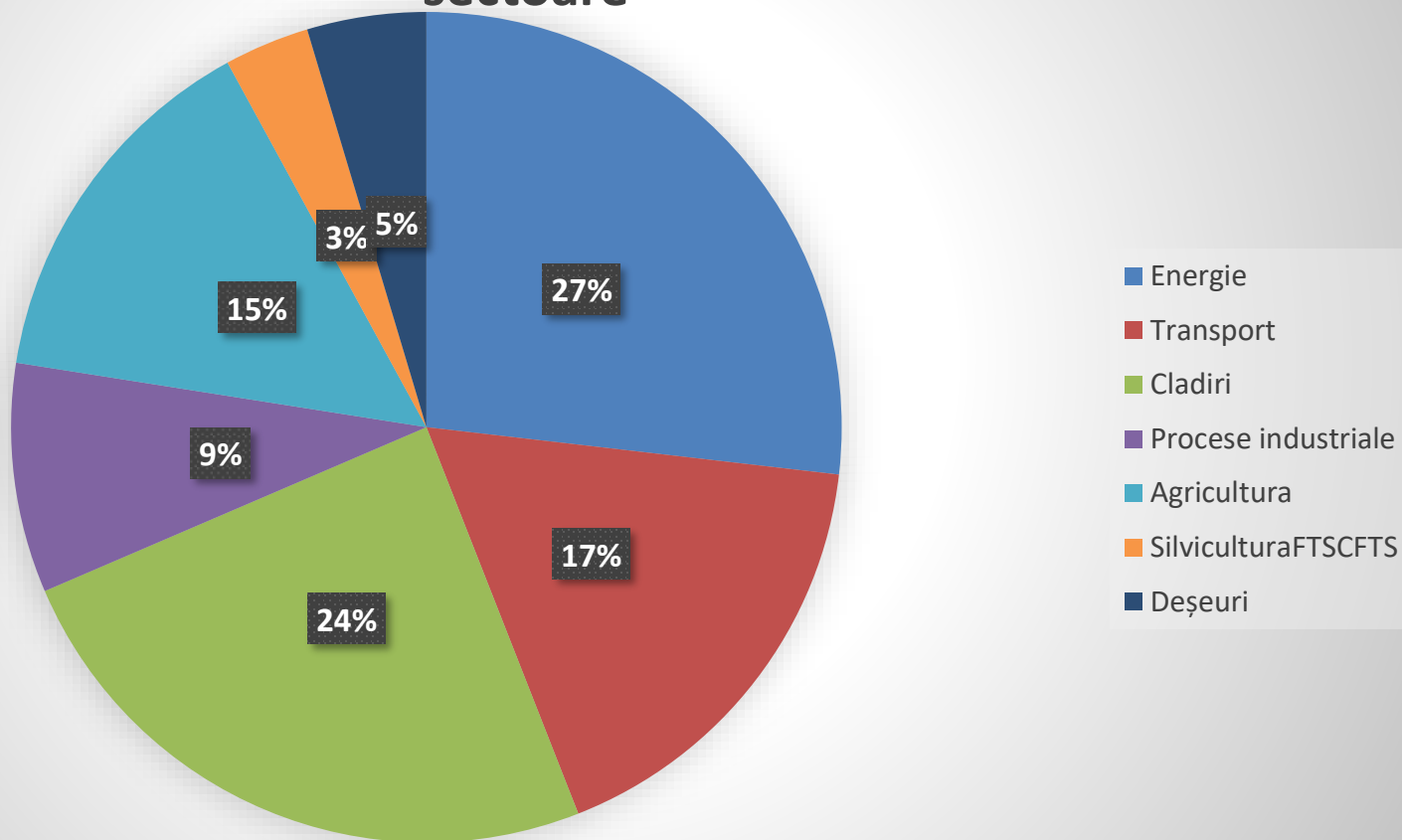

Țintele din CND2 sunt mai ambițioase și reflectă un progres în comparație cu țintele stabilite în CND1

Prin CND2, ne-am sporit ambiția de reducere necondiționată a emisiilor de gaze cu efect de seră cu **70%** în comparație cu **64-67%**, așa cum era asumat în CND1", și prin urmare **88%** în comparație cu **70%**.

Țintele de atenuare către anul 2030 a emisiilor de GES pe sectoare

Adaptarea la schimbările climatice

Adaptarea este procesul de ajustare a sistemelor naturale și antropice la variabilitatea climatică curentă sau la schimbările climatice de viitor, în scopul moderării daunelor sau explorării oportunităților de beneficiu (IPCC TAR, 2001).

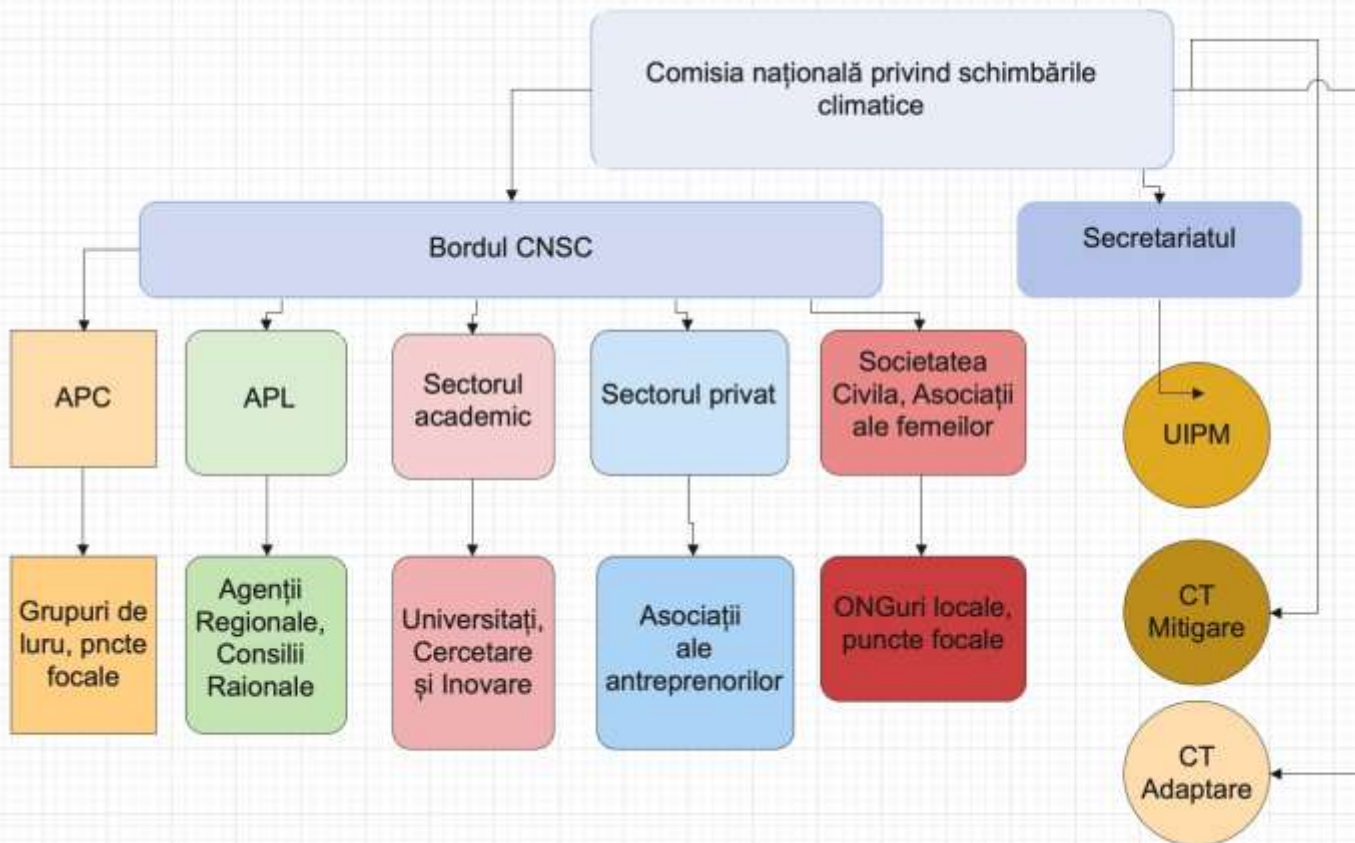
Adaptarea la SC este un proces prin care oamenii reduc impactul advers al factorilor climatici și profită de oportunități. Ea **este locală**, precum și impactul factorilor climatici.

Alegerea modului de dezvoltare pe viitor al țării, sectoarelor, comunităților va afecta capacitatea adaptivă nu numai la nivel de guvernare, dar și la nivel local, a comunităților și persoanelor.

Multe din activitățile de dezvoltare durabilă pot contribui la reducerea vulnerabilității la schimbările climatice din aceste considerente este necesar de a le promova.

Cadrul politic în suportul adaptării la schimbările climatice

- *HG nr 444 (01.07.2020)* de instituire a Mecanismului de Coordonare intersectorială privind schimbările climatice și planificarea ASC prin procesul PNA /PSA .
- ***Strategia de adaptare la schimbarea climei (decembrie, 2014)***
- ***Strategia națională în domeniul conservării diversității biologice*** și Planul de Acțiuni pentru implementarea acesteia (2015-2020).
- ***Strategia de mediu pentru anii 2014-2023*** și a Planului de Acțiuni pentru implementarea acesteia.
- ***Strategia națională privind asigurarea egalității între femei și bărbați*** (2017-2021) în Republica Moldova
- **Strategia națională de dezvoltare Moldova 2030** - asigurarea rezistenței la schimbările climatice prin reducerea riscurilor legate de schimbările climatice și prin facilitarea adaptării în șase sectoare prioritare – agricultură, resurse de apă, sănătate, sector forestier, energie și transport;

Contextul decizional al ASC

Mecanismul de Coordonare a procesului de adaptare în bază platformei intersectoriale pentru a menține un aranjament instituțional durabil în ASC.

Reprezentanții APL fac parte din Comisia Națională pentru Schimbări Climatice .

Planificarea și deciziile sunt instrumente importante ale adaptării sociale și economice. Factorii de decizie trebuie:

- să participe în identificarea necesităților locale, sectoriale și naționale,
- să efectueze legătura dintre diferite nivele de adaptare,
- să integreze acțiunile de reziliență și adaptare locală în planificarea și programarea dezvoltării socio-economice locale.

Comunicarea în promovarea ASC

- Promovarea dialogurilor și discuțiilor referitor la adaptare la nivel local (ADR, APL, ONG, sector privat) pentru a permite însușirea în comun, schimbul de bune practici, identificarea de noi parteneriate și coordonarea eforturilor de adaptare au fost utilizate în PNA1.
- Utilizarea canalelor mass media raionale (Radio, ziare locale) și naționale (Radio, TV), dar și a platformelor digitale au facilitat procesul de informare și conștientizare a părților interesate, precum și diseminarea experienței acumulate.

Adaptarea incluzivă

- Adaptarea la SC trebuie să fie incluzivă, în special la nivel local, adresându-se nevoilor grupurilor vulnerabile, dar implicând și tinerii;
- Dimensiunea de gen este necesar de incorporat în activitățile implementate și în toate documentele elaborate .
- Interacțiunea cu sectorul privat din economia reală este importantă, în special în intervențiile orientate spre tehnologie, cu scopul de a:
 - depăși constrângerile bugetare,
 - sectorul privat a conștientiza riscurile fizice și oportunitățile care decurg dintr-un climat în schimbare,
 - a angaja instituțiile financiare / sectorul bancar în finanțarea acțiunii de adaptare.

Proiectul "Dezvoltarea capacității de reziliență la efectele schimbărilor climatice folosind tehnologii noi de prelucrare a solului".

Beneficiarul Proiectului: „Abilitate-Agro” SRL, r-nul Fălești, satul Călugăr.

„Abilitate-Agro” SRL prelucurează o suprafață de peste 870 ha având ca domeniu de activitate cultivarea culturilor de câmp (grâu, porumb, orz, floarea-soarelui, sfecla de zahăr, etc.)

Obiectivul general al Proiectului constă în dezvoltarea capacității de adaptare a gospodăriei la factorii de risc climateric (seceta) prin utilizarea sistemului conservativ de lucrare a solului și a utilajelor de precizie ce ar diminua semnificativ cheltuielile, va reduce gradul de eroziune a solului, va reduce emisiile de carbon în atmosferă. În vederea realizării acestui scop a fost procurat un scarificator, care permite prelucrarea solului fără întoarcerea brazdei, înlocuind, astfel, aratul tradițional și contribuind, astfel la mărirea capacității solului de a stoca și conserva umiditatea. De asemenea a fost procurată o semănătoare de precizie, care permite semănatul mai eficient, reducând astfel necesitatea lucrărilor suplimentare de rărit, ceea ce va contribui la reducerea gradului de compactare și erodare a solului, consum mai redus de combustibil și respectiv un grad mai mic de poluare a mediului.

Suma totală a Proiectului: 33.050 USD
din care suma solicitată în formă de Grant: 26.120 USD,
iar contribuția Beneficiarului: 6.930 USD

Proiectul "Extinderea suprafeței de irigare prin reconstrucția unui iaz de acumulare, prin captarea a apelor pluviale și freatice".

Beneficiarul Proiectului: "Burcovschi-Grup" SRL, com. Alexandreni, s. Țiplești, r-nul Sîngerei.

Obiectivul general al Proiectului constă în dezvoltarea capacității de reziliență a gospodăriei la factorii de risc climaterici (seceta) prin reconstrucția unui iaz existent pentru captarea apelor pluviale și freatice.

Gospodăria agricolă „Burcovschi-Grup” S.R.L. din com. Alexandreni, s. Țiplești, r-nul Sîngerei gestionează terenuri agricole cu suprafață totală de 558 ha. Apa captată în actualul lac de acumulare (iaz) poate asigura cu irigare circa 30 ha de suprafață agricolă. Reconstrucția actualului lac de acumulare permite irigarea întregii suprafețe de culturi agricole.

Suma totală a Proiectului: 43.150 USD
din care suma solicitată în formă de Grant: 30.000 USD,
iar contribuția Beneficiarului: 13.150 USD

Proiectul "Energie regenerabilă pentru activități antreprenoriale"

Beneficiarul Proiectului: ÎP „Incubatorul de Afaceri Sîngerei”, or. Sîngerei.

Obiectivul general al Proiectului constă în utilizarea surselor regenerabile de energie în scopul asigurării unei furnizări cu energie electrică stabilă și independentă a 17 agenți economici din cadrul ÎP „Incubatorul de Afaceri Sîngerei”.

Substituirea energiei electrice costisitoare, obținută pe o cale nefavorabilă mediului natural cu una identică, accesibilă și prietenoasă mediului natural, la producerea căreia nu au loc emisii CO₂ și nu este afectat mediul natural este esența proiectului dat. ÎP „Incubatorul de Afaceri Sîngerei” a inițiat proiectul dat cu scopul de a diminua vulnerabilitatea populației la schimbările climatice și pentru a oferi o programă de facilitare a antreprenorilor începători prin reducerea cu 40 % a costului de energie electrică. În acest scop au fost procurate și instalate pe acoperișul incubatorului 54 de panouri solare fotovoltaice, ceea ce este echivalent cu o putere instalată de 13 kW, care anual vor genera aproximativ 15 600 kWh energie electrică.

Suma totală a Proiectului: 43.150 USD
din care suma solicitată în formă de Grant: 30.000 USD,
iar contribuția Beneficiarului: 13.150 USD

Proiectul "Sporirea capacității adaptive la schimbările climatice prin promovarea noilor tehnologii agricole".

Beneficiarul Proiectului: "Sadac Agro" SRL, r-nul Basarabeasca, satul Sadacia.

Obiectivul general al Proiectului: Dezvoltarea capacității de reziliență a gospodăriei la factorii de risc climateric și sporirea eficienței administrării pesticidelor și îngrășămintelor minerale prin implementarea sistemului GPS de navigare automată.

Gospodăria agricolă are în gestiune ramura culturilor de câmp, viticultura, legumicultura, apicultura, piscicultura și creșterea porcinelor. Cea mai mare suprafață din terenurile prelucrate o ocupă creșterea culturilor de câmp, aproximativ 2500 ha. În cadrul proiectului s-a propus combaterea deficitului hidric din sol prin achiziționarea unui scarificator, cu care se va prelucra solul la adâncimea de 40cm. Această lucrare va mări capacitatea solului de a stoca apa acumulată în urma precipitațiilor prin distrugerea stratului tare de la nivelul tălpii plugului. De asemenea s-a implementat sistemul de navigare automată prin GPS pentru administrarea pesticidelor și introducerea îngrășămintelor minerale, care va permite efectuarea lucrărilor respective pe timp de noapte când nu este arșiță și temperatura este optimă.

Suma totală a Proiectului: 34.500 USD
din care suma solicitată în formă de Grant: 23.000 USD,
iar contribuția Beneficiarului: 11.700 USD

Prioritizarea investițiilor în ASC

APL (grad II) din toate raioanele au participat la identificarea și prioritzarea domeniilor investiționale privind adaptarea la schimbările climatice care sunt parte din:

- Programul de Țară de angajare cu FVC/GCF;
- Contribuția Națională determinată 2020.

Proiectul: Suport pentru Republica Moldova în stabilirea și fortificarea Autorității Naționale Desemnate, elaborarea cadrului strategic și dezvoltarea programului național de angajare cu Fondul Verde pentru Climă

Prioritățile investiționale în domeniul adaptării la schimbările climatice, în cadrul angajării RM cu FVC.

Sectoarele prioritare	Prioritățile investiționale ale Republicii Moldova (componentul de adaptare)
Agricultură	Consolidarea rezilienței climatice a sectorului agricol prin: <ul style="list-style-type: none"> Gestionarea durabilă a solului (agricultură conservativă, de precizie, ecologică etc.); Promovarea sistemelor eficiente de irigare; Promovarea diversității și rezilienței culturilor agricole; Securitatea alimentară sporită; Promovarea sistemelor integrate alimentare - apă - energie în cadrul unei agriculturi inteligente și reziliente la schimbările climatice;
Resursele de apă	Promovarea unui management climatic rezilient al apei prin: <ul style="list-style-type: none"> Sporirea aprovizionării și gestionării eficiente a cererii de apă; Implementarea de măsuri adecvate în gestionarea riscurilor climatice cauzate de inundații și secetă; Tratarea eficientă a apei și reutilizarea acesteia;
Silvicultură	Promovarea managementului durabil al resurselor naturale prin: <ul style="list-style-type: none"> Împădurire/reîmpădurire, promovând abordarea de ecosistem; Gestionarea durabilă a pădurilor și a serviciilor de ecosistem; Restaurarea ecologică a pășunilor degradate;
Sănătate	Creșterea rezilienței climatice a sistemului de sănătate pentru a identifica, monitoriza, a se pregăti și răspunde schimbărilor de sănătate a populației și a bolilor legate de climă prin: <ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea serviciilor de sănătate pentru grupurile vulnerabile ale populației; Infrastructura spitalelor pentru operaționalizarea la standardele "verzi"; Prevenirea, avertizarea timpurie, gestionarea și depășirea impactului evenimentelor meteorologice extreme (valuri de căldură și de frig, inundații);
Transporturi	Promovarea transportului rezilient la impactul climatic prin: <ul style="list-style-type: none"> Infrastructura urbană rezilientă întru reducerea expunerii la riscurile climatice; Mărirea rezistenței climatice a infrastructurii de transport (drumuri, poduri, viaducte, căi ferate, piste) cu aplicarea de standardele de reziliență climatică; Accesul populației la sistemul rutier ecologic și rezilient la schimbările climatice;
Energie	Asigurarea securității energetice a țării prin: <ul style="list-style-type: none"> Promovarea nexusului apă-energie - terenuri cu orientare la sursele regenerabile de energie; Protecția climatică a infrastructurii sistemului energetic; Asigurarea funcționării infrastructurii energetice în orice condiții climatice;
Priorități intersectoriale	Îmbunătățirea rezilienței comunităților din Moldova la efectele adverse ale schimbărilor climatice, ținând cont de problemele sociale și de gen;

Mulțumesc pentru atenție!

